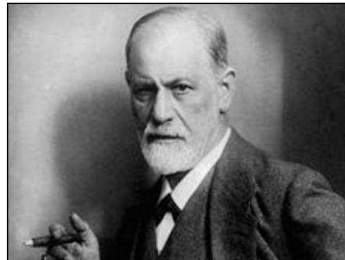

Sigmund Freud (austríaco, 1856-1939)

Médico de formación, xudeu perseguido polo réxime nazi, exiliado en Londres. Inventa a psicanálise (unha teoría explicativa da subxectividade a partir do inconsciente e dos seus efectos, ao mesmo tempo que unha práctica de curación dos sufrimentos psíquicos).

O simbolismo nos soños

Os obxectos que achan no soño unha representación simbólica son pouco numerosos. O corpo humano na súa totalidade; os pais, fillos, irmáns e irmás, e o nacemento, a morte, a nudez e algunhas cousas máis. Con frecuencia vémonos, en soños, escorregar ao longo de fachadas de casas, e durante este descenso experimentamos unhas veces sensacións pracenteiras e outras angustiosas. As casas de muros lisos representan homes, e aquelas que mostran saíntes e balcóns aos cales podemos agarrarnos, son mulleres. Os pais aparecen simbolizados no soño polo *emperador* e a *emperatriz* e o rei e a raíña ou outros personaxes eminentes, desenvolvéndose deste xeito os soños nos que figuran os pais nunha atmosfera de respecto e solemnidade. Menos tenros son os soños nos que figuran os fillos, irmáns ou irmás, os cales teñen por símbolo *pequenos animais e parasitos*. O nacemento é case sempre representado por unha acción na que a *auga* é o factor principal: soñamos moitas veces que nos arroamos á auga ou que saímos dela e que salvamos a unha persoa de morrer afogada ou somos á nosa vez salvados, acción significativa da existencia dunha relación maternal entre a devandita persoa e o suxeito. A morte inminente é substituída no soño pola *partida* ou por unha viaxe en ferrocarril, e estar xa mortos, por diversos indicios escuros e sinistros. A nudez é simbolizada por traxes e uniformes. Observaredes que en moitos destes exemplos desvanécense os límites entre a representación simbólica e a alusiva.

Contrastando coa escasa amplitude da enumeración que precede, ha de sorprendernos a extraordinaria riqueza de símbolos existente para representar os obxectos e contidos doutro distinto círculo. Neste, o círculo da vida sexual, dos órganos xenitais, dos procesos

sexuais e do comercio sexual. A maioría dos símbolos oníricos son símbolos sexuais. Pero achamos aquí unha desproporción considerable.

O soño posúe, pois, para os xenitais masculinos, un gran número de representacións que podemos considerar como simbólicas, e nas cales o factor común da comparación é case sempre evidente. Para a totalidade do aparello xenital masculino, o símbolo de maior importancia é o sacro número 3. A parte principal e a máis interesante para os dous sexos do aparello xenital do home, isto é, o pene, acha en primeiro lugar as súas substitucións simbólicas en obxectos que se lle asemellan pola súa forma, tales como *bastóns, paraugas, talos, árbores*, etc., e despois en obxectos que teñen, como el, a facultade de poder penetrar no interior dun corpo e causar feridas: *armas* rematadas en punta de toda clase, *coitelos, puñais, lanzas, sabres*, ou tamén *armas de fogo*, tales como *fusís* ou *pistolas*, e máis particularmente aquela que pola súa forma préstase con especialidade a esta comparación, ou sexa o *revólver*. Nos pesadelos das raparigas, a persecución por un home armado cun coitelo ou un arma de fogo desempeña un principal papel. É este, quizá, o caso máis frecuente do simbolismo dos soños, e a súa interpretación non presenta dificultade ningunha. Non menos comprensible é a representación do membro viril por obxectos dos que mana auga: *billas, xerros e chafarices*, ou por outros que son susceptibles de alongarse, tales como *lámpadas de suspensión, lapis mecánicos*, etc. O feito de que os *lapis*, as *limas* para as uñas, os *martelos* e outros instrumentos sexan incontestablemente representacións simbólicas do órgano sexual masculino, depende tamén dunha concepción facilmente comprensible do mesmo.

O aparello xenital da muller é representado simbolicamente por todos os obxectos cuxa característica consiste en circunscribir unha cavidade na cal pode aloxarse algo: *minas, fosas, cavernas, vasos e botellas, caixas de todos os xeitos, cofres, arcas, petos*, etc. O *barco* forma igualmente parte desta serie. Certos símbolos, tales como *armarios, estufas*, e sobre todo *habitacións*, refírense máis ben ao útero materno que ao aparello sexual propiamente devandito. O símbolo habitación aproxímase aquí ao de casa, e porta e portal convértense en símbolos que designan o acceso do orificio sexual. Tamén teñen unha significación simbólica de muller materias tales

como a *madeira* e o *papel*, e certos obxectos construídos coas mesmas, tales como a *mesa* e o *libro*. Vedes, pois, que todos estes símbolos non son igualmente intelixibles.

Tales son os materiais que entran na composición do simbolismo dos sonhos, aínda que a nosa exposición non foi, nin moito menos, completa e puidese ampliarse tanto en extensión como en profundidade. Pero creo que a miña enumeración ha de parecervos máis que suficiente, e ata é posible que vos faga exclamar con indignación: «Oíndovos parece que vivimos nun mundo de símbolos sexuais. Todos os obxectos que nos rodean, todos os traxes con que nos cubrimos e todas as cousas que tomamos na nosa man non son, ao voso xuízo, senón símbolos sexuais.» Conveño en que se trata de cousas un tanto asombrosas e que nos expoñen múltiples interrogacións, entre elas a de como podemos coñecer a significación dos símbolos dos sonhos cando o suxeito dos mesmos non nos proporciona sobre eles información ningunha ou só farto insuficiente.

A esta interrogación contestarei que devandito coñecemento extraémolo de diversas fontes, tales como as fábulas, os mitos, o folclore ou estudo dos costumes, usos, proverbios e cantos dos diferentes pobos, e, por último, da linguaxe poética e da linguaxe común. En todos estes sectores atopamos o mesmo simbolismo, que comprendemos a miúdo sen a menor dificultade.

Examinando estas fontes unha tras outra, descubrimos nelas un tal paralelismo co simbolismo onírico, que as nosas interpretacións adquiren neste exame comparativo unha gran certeza.

Pero, de todos os xeitos, o exposto nesta lección basta para permitírnos deducir determinadas conclusións, que, sen esgotar o tema, dannos fartos motivos de reflexión.

Observamos, en primeiro lugar, que o suxeito do sonho dispón dunha forma de expresión simbólica da que non só non ten o menor coñecemento na vida esperta, senón que tampouco lle é posible recoñecela cando lle é comunicada por outra persoa, feito que nos produce igual asombro que se un día nos decatásemos que a nosa criada, da que sabemos que naceu nunha aldea de Bohemia e non fixo xamais ningunha clase de estudos, comprendía o sánscrito. As nosas concepcións psicolóxicas non poden proporcionarnos aquí luz ningunha.

O único que poderemos dicir é que o coñecemento que do simbolismo posúe o suxeito é inconsciente; isto é, forma parte da súa vida psíquica inconsciente.

En segundo lugar, estas relacións simbólicas non son algo privativo do suxeito do sonho nin tampouco constitúen unha característica da elaboración onírica na que achan a súa expresión, pois sabemos que os mitos e as fábulas, o pobo nos seus proverbios e os seus cantos, a linguaxe corrente e a fantasía poética utilizan igual simbolismo.

Sigmund Freud, *Introdución á psicanálise*, páxinas 171-188.

Actividades

- Relaciona os obxectos coa súa representación simbólica onírica:

1. pais	● barcos
2. irmáns	● pequenos animais
3. nacemento	● árbores
4. morte	● rei e raíña
5. nudez	● auga
6. casa	● habitación
7. xenitais masculinos	● traxes
8. xenitais femininos	● viaxe
- Elixo a opción correcta:
 - Os obxectos que teñen no sonho unha representación simbólica son:

● pouco numerosos	● numerosos	● moi numerosos
-------------------	-------------	-----------------
 - As casas de muros lisos representan:

● nenos	● mulleres	● homes
---------	------------	---------
 - O rei e a raíña representan:

● os fillos	● os irmáns	● os pais
-------------	-------------	-----------
 - A maioría dos símbolos oníricos son símbolos:

● sobre a morte	● sobre a vida	● sexuais
-----------------	----------------	-----------
 - Os símbolos dos sonhos e das fábulas son:

● diferentes	● similares	● heteroxéneos
--------------	-------------	----------------
 - ¿O suxeito ten coñecemento do significado da expresión simbólica?:

● non ten coñecemento	● ten coñecemento	● recoñéceao ao oíla
-----------------------	-------------------	----------------------
 - O simbolismo do sonho forma parte da vida:

● consciente	● subconsciente	● inconsciente
--------------	-----------------	----------------
 - O simbolismo onírico é:

● non é exclusivo do sonho	● exclusivo do sonho	● un enigma
----------------------------	----------------------	-------------
- Resume a conclusión de Freud sobre o simbolismo do sonho. (Liñas 95-115).
- Por que o suxeito non recoñece o simbolismo onírico? (Liñas 107-108).
- En que outros ámbitos se manifesta a mesma expresión simbólica? (Liñas 110-115).